

Viatjants a l'estranger

Pere Calders

Llegeixo als diaris barcelonins del dia 11 de març que la balança espanyola de pagaments respecte als Estats Units està francament desequilibrada. Sobretot, pel que fa a les armes. Ara ens fan saber que l'any 1983, Espanya va comprar als EUA armament per valor de 500.000 milions de pessetes. Que ja són diners!

En canvi, sembla que en aquest camp, els EUA no corresponen. No compren prou...

Per provar d'arreglar-ho, el secretari d'Estat per a la Defensa, senyor Serra, va emprendre viatge a Amèrica, a primeries de març, invitat pel seu col·lega nord-americà William Taft. El representant espanyol duia a la cartera unes intencions modestes: aconseguir comandes per valor d'uns 200 milions de pessetes anuals, que si es mira bé signifiquen una baixíssima ambició compensadora. La missió del senyor Serra (ho deien els diaris) és la de convèncer un *lobby* que porta el nom de Robert

Basil International. Per a nosaltres, els ciutadans corrents, queda una mica de pel·lícula, ens ho haurien d'explicar molt bé, i ja sabem per endavant que no poden fer-ho.

Es tracta, per tant, d'endevinar. Què pot oferir Espanya als EUA en matèria d'armaments? A primer cop d'ull, sembla que molt poca cosa o, en tot cas, tan sols elements ornamentals per a desfilades marcial, com ara baionetes i espasins d'acer de Toledo, potser condecoracions (treballs de repussat i esmalts), botes militars, trompetes... Fins i tot amb unes ganes sinceres d'allargar-la, la llista s'acaba de seguida. I sempre amb l'angúnia de sospitar que els japonesos, en aquestes especialitats, hi oposaran una seriosa competència, en qualitat i en preus.

D'aquí en amunt, ¿què pot haver-hi? Queda la guerra bacteriològica, un camp que ofereix més perspectives. La Península Ibèrica té una bona varietat de bolets verinosos, i es té una experiència en síndromes tòxiques, altament secretes, que en mans del Pentàgon podrien sembrar el terror.

Hi ha vegades que totes les especulacions són lícites, i qui sap si les que comentem ho són, perquè és difícilíssim d'imaginar-se el mostrari de productes que porta el senyor Serra. Un catàleg ha d'ésser atractiu per al comprador en potència. Actualment, els EUA s'han abocat de ple al projecte

revolucionari d'un paraigua estratègic a l'espai, amb raigs làser, feixos de partícules, canons electromagnètics i emissions d'ones lluminoses monocromàtiques. És possible d'oferir, posem per cas, barnilles barates per al paraigua estratègic? Són preguntes, aquesta i altres de semblants, que fan vacil·lar a l'hora de buscar-hi respostes.

Rest a (i crec que cal tenir-la en compte) la sortida del col·leccionisme ric. A l'Amèrica del Nord hi ha col·leccionistes particulars i institucions públiques que paguen molt bé les peces de museu. Dos-cents milions de pessetes no són res de l'altre món quan es tracta de transaccions entre Estats, de comerç internacional. Però tot ajuda... Ja que hem parlat d'un mostrari destinat a seduir possibles compradors, no costa de somniar-ne un que presentés, a tot color, pistoles damasquinades, llances amb la fulla treballada a mà, arcabussos artístics i models curiosos de la llegendària fàbrica de canons de Trubia. Potser els dirigents de la Robert Basil International s'hi sentirien atrets, si no a causa d'un utilitarisme immediat, en virtut del contrast romàntic entre una època com l'actual i altres de pretèrites que es preocupaven per aconseguir que les armes fessin bonic. Això darrer és un detall de delicadesa que s'ha perdut del tot, per desgràcia. Qualsevol esforç per conservar-ne el record seria d'agrair.